

AUSA · XX · 148-149 (2002) p. 209-220 © PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCS

JACINT VERDAGUER, UN REFERENT PER AL
PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCS

MIQUEL YLLA-CATALÀ I GENÍS

S'analitza la cura que ha tingut el Patronat d'Estudis Osonencs en preservar i enaltir la figura de Jacint Verdaguer i Santaló. Es ressenyen les activitats que amb aquest objectiu ha fet la Institució i els diferents articles que sobre el poeta ha publicat, des de la seva aparició, la revista *Ausa*.

The efforts made by the Patronat d'Estudis Osonencs to preserve and enhance the status of Jacint Verdaguer i Santaló are analysed here. The activities the Patronat has organised with this aim in mind are described, as are the different articles dealing with the poet published since its founding by the Journal Ausa.

En la història del Patronat d'Estudis Osonencs, amb una perspectiva de mig segle ja es pot parlar d'història, es troben fets, circumstàncies i personatges que han marcat d'una manera decisiva les actuacions que s'han portat a terme tant a nivell institucional com en l'actuació concreta dels seus membres, que han sigut el principal suport que ha donat vida a aquestes actuacions que moltes vegades han tingut el seu reflex en la revista *Ausa*, portaveu del Patronat.

No hi ha cap mena de dubte que entre les preferències en els nivells esmentats hi trobem Jacint Verdaguer i Santaló, príncep dels poetes de Catalunya i la figura més representativa de la Renaixença a Osona. Podem afirmar, sense exagerar, que mossèn Cinto ha sigut un referent en la trajectòria del Patronat, d'una manera especial en els primers anys, però amb un interès remarcable que no ha pas decaïgut al llarg d'aquests cinquanta anys i que s'ha personalitzat a través d'actuacions en els espais que s'havien anat creant al llarg d'un temps, quan podem dir que el Patronat era dels pocs que servaven i enaltien la memòria del poeta.

En repassar tots aquests esdeveniments, té interès que els analitzem en tres estadis diferents: el primer, que podem anomenar prehistòria, el situem en els precedents de la Institució, que justifiquen que s'agafi el relleu de la flama que altres institucions a la ciutat i a la plana de Vic havien portat a terme des de la

mort del poeta l'any 1902 i que es van veure trencades per la repressió que va seguir la implantació de la dictadura l'any 1939. El Patronat, des de la seva fundació, es feia seva la responsabilitat d'assumir aquests valors verdaguerians que les generacions passades ens havien deixat. Un segon aspecte, serien totes les actuacions que ha fet el Patronat com a institució des dels seus inicis l'any 1952, any de la seva fundació i també cinquantenari de la mort de mossèn Cinto, fins als nostres dies; i, per últim, les preferències que a nivell personal han tingut pel poeta molts membres del Patronat i que moltes vegades s'han materialitzat en articles o escrits literaris publicats a la revista *Ausa*.

Sense ser exhaustius en l'aspecte dels precedents, podem marcar unes fites que són representatives:

- En la sessió del dia 8 de juny de l'any 1903, l'Ajuntament de la ciutat de Vic aprova posar el nom del poeta al carrer de nova obertura que uniria la futura estació del ferrocarril amb la plaça del Mercadal. Marcava així un costum que després s'ha generalitzat en totes les ciutats i pobles de Catalunya. Aquest acord municipal quedà realitzat plenament amb la inauguració solemne i definitiva de la nova estació i de les millores al carrer per les festes del centenari del naixement de Jaume Balmes, l'any 1910.
- L'any 1907, el seu amic Jaume Collell inicia la «Biblioteca d'Autors Vigatans», vinculada al periòdic *La Gazeta Montanyesa*, amb la publicació de l'obra *Dos màrtirs de ma Pàtria*.
- L'entitat vigatana Catalunya Vella promou la construcció del monument a Verdguer a la plaça de Folgueroles, davant mateix de l'església, segons un disseny de l'arquitecte Josep M. Pericas i escultures de Joan Carreras, que s'inaugura solemnement el dia 8 de maig de l'any 1908. Era la contribució de Folgueroles i Vic als actes commemoratius del cinquantenari de la restauració dels Jocs Florals.
- El mes de juny de l'any 1917, en commemoració del cinquantenari de l'Esbart de Vic i promogut per una altra entitat vigatana, el Centre Excursionista de Vic, es col·locà a la Font del Desmai el pedró en memòria de l'Esbart de Vic.
- L'any 1927, cinquantenari del premi de *L'Atlàntida* als Jocs Florals. De nou Catalunya Vella promou la commemoració amb actes a la Font del Desmai i amb la col·locació d'una placa a Can Tona, el lloc on el poeta va residir uns anys fent de mestre i on deixà una primera versió del poema.
- L'any 1929, també a la «Biblioteca d'Autors Vigatans» ara vinculada al periòdic *La Gazeta de Vic*, Jaume Collell publica *Carteig Històric*, la correspondència epistolar entre el canonge i mossèn Cinto. Era el primer graó d'un epistolari que després Josep M. de Casacuberta i Editorial Barcino han procurat d'enriquir i completar.

És una mostra d'esdeveniments que il·lustren el protagonisme de les entitats vigatanes a l'hora de preservar d'una manera especial la memòria del poeta a la plana de Vic. I pretenen convertir en un toc d'atenció els llocs més emblemàtics on el record de Verdguer portava a fixar dins aquest espai geogràfic la memòria

Pedró de la Font del Desmai. 1917.

del seu pas. Ha estat com retornar al poeta tot el que va fer per la ciutat que va estimar i que tant va contribuir en la seva formació humanística i religiosa.

Aquests sentiments eren palesos en el grup de patricis de Vic i les seves rodalies que es trobaven regularment a la llibreria Sala de la Plaça de Vic. D'allà en

sortí el grup dels Cavallers de Don Guillem de Mont-rodon, que prodigava les reunions de caràcter literari en diferents indrets de la ciutat i de la Plana, a l'estil de les esbartades del temps de mossèn Cinto, on s'anaven concretant iniciatives que culminaren en diferents realitzacions concretes i amb la fundació del Patronat, l'any 1952. Amb tot, Verdaguer no podia pas esperar, i des d'aquell fogar de cultura catalana i vigatana que fou la llibreria Sala, i amb l'adhesió incondicional del grup, es féu el possible per la celebració a Folgueroles del centenari del naixement del poeta, l'any 1945. Amb motiu d'aquest esdeveniment, Editorial Sala va publicar una edició molt acurada del poema *Canigó*, amb il·lustracions de Junceda i que fou autoritzada sols amb la condició que fos escrita amb ortografia no normativa. Com a obsequi als clients el dia de Sant Jordi de l'any 1952, la llibreria lliurava un petit opuscle dedicat a Verdaguer titulat *Llocs Verdaguerians*, on podem trobar: el bressol del poeta, la Plaça de Folgueroles, Can Tona, la Font del Desmai, Sant Jordi, la Gleva i la ciutat de Vic. El símbol de la Renaixença, que el poeta representava, i l'enyorament i la il·lusió de la normalització de la llengua planaven sobre els assistents a la tertúlia de Can Sala, i no ha de sorprendre que en les actuacions posteriors, i en l'herència que van deixar en el Patronat d'Estudis Osonencs, el referent de Jacint Verdaguer i el seu record i reivindicació es convertissin en objectiu prioritari.

Els primers números de la revista *Ausa* ja es fan ressò d'aquests sentiments en els dos vessants: l'institucional i el de col·laboradors verdaguerians. En el camp institucional, cal remarcar que la primera Festa Anual del Patronat, la de l'any 1953, celebrada a la Sala de Conferències de la Biblioteca Episcopal, es va dedicar a la cloenda del cinquantenari de la mort del poeta. El mestre en Gai Saber Joan Arús i Colomer va pronunciar la conferència sobre «Verdaguer i després de Verdaguer». Per completar aquest panorama per donar relleu a la celebració, la revista en la seva «Crònica Cultural», que puntualment apareix a cada número, informa de tots els actes que es van fent a Catalunya en ocasió d'aquesta efemèride. A Barcelona: al Saló de Cent, al Bisbat (com a homenatge de la diòcesi), a Franciscàlia i al Gran Teatre del Liceu; a Mataró, als Jocs Florals de Ripoll, a Valls i a Osca. En molts d'aquests actes són protagonistes alguns socis del Patronat, com Eduard Junyent, Miquel Bosch i Jover, Ramon Rucabado, Pere Vinyoles Vivet i Esteve Molist i Pol.

Completa aquesta informació una relació exhaustiva de tota la bibliografia verdagueriana que l'any 1952 fou particularment abundosa, amb autors que marcaren aquesta època com Casacuberta, Pabón, Miracle, Torrent i Fàbregas, Arbó, Monjas, Bonet i Baltà, Rosalia Guilleumes i Maurici Serrahima, entre altres. Aquest costum informatiu es manté amb una proliferació de detalls remarcable al llarg d'aquests cinquanta anys, detalls que fan possible seguir en les cròniques i la bibliografia de la revista tota l'evolució dels estudis verdaguerians d'aquests darrers cinquanta anys.

En la mateixa revista *Ausa* trobem en els números apareguts aquests dos primers anys: «Verdaguer poeta místic», de Joan Colom (vol. I, p. 145), «Pensaments entorn de mossèn Cinto», de Joan Arús (vol. I, p. 221), «Díptic Verdaguerià», de Felip Graugés (vol. I, p. 177), «A la Font del Desmai», de J. Roig i

Artigas (vol. I, p. 33), «On vaig conèixer mossèn Cinto», de Pere Vinyoles i Vivet (vol. I, p. 34) i «Verdaguer folklorista», de Miquel Bosch i Jover (vol. I, p. 37). S'han volgut donar detalls d'aquests dos primers anys del Patronat per posar en evidència que des dels seus orígens la institució era un dels valedors més fermes que Verdaguer tenia a la plana de Vic, i aquesta tendència ha continuat fins al dia d'avui, encara que en els darrers anys, sortosament, hagin sortit altres institucions que han ajudat a posar Verdaguer al lloc que li pertoca.

Als anys següents, amb menys intensitat, es continua en la mateixa línia pel que fa a la informació de l'aparició de llibres sobre Verdaguer i actes en diferents indrets, especialment a Vic i a Folgueroles, on es recupera la casa que després serà la Casa Museu de Verdaguer. La revista *Ausa* publica «Petita antologia folklorica verdagueriana», a cura de Miquel Bosch i Jover (vol. III, p. 431); «Una làpida verdagueriana (a Viladecans)», de Josep M. de Casacuberta (vol. V, p. 144), i «Mossèn Cinto a la Gleva», de Josep M. Capdevila (vol. V, p. 274).

Un nou esplet d'actes amb ressò verdaguerià coincideix amb el centenari de l'Esbart de Vic l'any 1967. El Patronat li dedica de nou la Festa Anual amb conferències de Miquel dels Sants Salarich, «El nostre homenatge a l'Esbart de Vic» (vol. V, p. 281) i «Notícies biogràfiques de l'Esbart de Vic» (vol. V, p. 312), i Antoni Comas, «Evocacions de l'Esbart de Vic en el seu centenari» (vol. V, p. 292). La revista *Ausa* hi dedica un número monogràfic que aplega les dues conferències esmentades i a més un article que glossa les celebracions commemoratives de la creació del grup, i en especial d'aquesta efemèride, que escriu P. Vinyoles i Vivet (vol. V, p. 332).

L'any 1969 el tema verdaguerià sempre latent i teló de fons en les actuacions del Patronat agafa un relleu singular amb els primers passos per a la creació d'una nova Secció, la de Preservació dels Llocs Verdaguerians, amb junta pròpia, sota la direcció de Joan Anglada i Vilardebó, que s'integrà ja de manera definitiva en la Junta Rectora del Patronat com a vocal. La junta d'aquesta Secció, a més de membres del Patronat que podríem anomenar actius, va aplegar diferents estudiosos de l'obra de mossèn Cinto, com Josep M. Casacuberta, Antoni Comas, Ricard Torrents, Josep M. Solà i Camps, Miquel Saperas i Joan Torrent i Fàbregas, entre d'altres. Gràcies a la incansable tasca que va portar a terme el Sr. Anglada i al suport que li donaren diferents admiradors del poeta, es van poder concretar dues iniciatives singulars que culminaren amb la inscripció en el registre de la propietat en nom del Patronat de la Font del Desmai i de l'església romànica de Vinyoles d'Orís, únic lloc on Verdaguer va tenir un càrrec pastoral i que avui són dos dels llocs verdaguerians de la plana de Vic que s'apunten amb personalitat pròpia a mantenir viva la memòria del poeta.

La Font del Desmai, situada dins la finca coneguda com La Torre del Morgadès, era propietat de la Sra. Matilde Foix, vda. d'Armengou. L'any 1969 una forta tempesta va fer caure l'om gegantí, personificació de l'arbre de la Pàtria, que presidia la font, amb tan poca fortuna que en la seva caiguda va abatre el pedró commemoratiu de l'Esbart. El Patronat, l'Ajuntament de Folgueroles i els Amics de Verdaguer es posaren en contacte amb la propietària que va fer donació del terreny al Patronat en una extensió de dos-cents metres quadrats i una servitud perpètua de pas. La donació es va solemnitzar el dia 3 de març de 1970 i

La Font del Desmai a principis del segle xx.

va ser el primer graó per consolidar en el Patronat la Secció de Llocs Verdaguerrians. El Patronat d'Estudis Osonencs adquiria el compromís de conservar la font amb el record del grup d'amics que amb Verdaguer iniciaren les cèlebres esbartades el dia 11 de juny de l'any 1867. S'ha deixat constància de l'esdeveniment en una placa sobre el raig d'aigua de la font i s'ha enjardinat diferents vegades l'entorn. Avui la font continua sota la protecció del Patronat amb l'ajuda de l'Ajuntament de Folgueroles, és un lloc verdaguerià de primer ordre que inclouen les rutes que rememoren el poeta i és lloc d'actes a l'aire lliure en la seva recordança (vol. VII, p. 122), fins al punt que moltes de les jornades i festes que ha fet el Patronat acaben o comencen amb una esbartada a la Font del Desmai, com en la diada del 21 de setembre de l'any 1973 en la qual es recitaren diferents poemes de *La garba Muntanyesa*, recull de poesies de l'Esbart de Vic que Jaume Collell va preparar i que fou publicat per Estampa i Llibreria de Ramon Anglada, de Vic, el 1879.

La Font del Desmai amb el primer arranjament que va fer-hi el Patronat d'Estudis Osonencs.

Quan gairebé estava resolta la donació al Patronat de la Font del Desmai, sorgí la necessitat de la recuperació d'un altre lloc verdaguerià, l'església antiga del poble de Vinyoles d'Orís; l'únic lloc on Verdaguer va exercir un càrrec pastoral com a vicari, des de 1871 a 1873, estava en un estat deplorable i a punt de vendre's. El Patronat va intervenir, va comprar l'església i el seu entorn i s'inicià un procés de restauració que va començar l'agost de 1974 i va acabar l'octubre de 1975. Aquí, un cop més, va ser definitiva l'actuació de la Secció de Conservació dels Llocs Verdaguerians i el seu president, que aconseguí els cabals necessaris per a la seva restauració. L'església es va inaugurar el dia 8 de desembre. Joan Anglada publicà a *Ausa* «Un lloc Verdaguerià restaurat» (vol. VIII, p. 70). A partir d'aquell moment les celebracions verdaguerianes a l'església s'han fet cada any sense interrupció gràcies a la dedicació del Sr. Ramon Sellarés, veí del poble, que ha tingut cura de promocionar diferents millores al lloc, entre elles els diorames verdaguerians, obra de l'Associació de Pessebristes de Vic amb el suport econòmic del Sr. Francesc Parés, propietari de l'Ordeix, una finca propera al poble. Per l'església de Vinyoles hi han passat eminents estudiosos de Verdaguer; els primers anys se celebrava una conferència i després l'acte quedà reservat sols a la missa celebrada per sacerdots també verdaguerians, com Eduard Junyent, Basili de Rubí, els bisbes de Vic Ramon Masnou i Josep M. Guix, el bisbe de Girona, l'abat de Montserrat Joan Colom, Ramon Pou, Joan Carrera, Àlvar Maduella, entre altres d'una llista inacabable que ha omplert una celebració amb més de vint-i-cinc anys de tradició al poble.

Església de Vinyoles d'Orís en temps de Jacint Verdaguer.

Reculant un xic en el temps, l'any 1969 el Patronat dedicà de nou la festa anual al poeta amb la conferència de Josep M. Solà i Camps sobre «El poema “Colom”, primera temptativa èpica de gran empena de Verdaguer». Miquel dels Sants Salariach publicà a *Ausa* «La Font del Desmai abans i ara» (vol. VI, p. 198). La col·laboració amb Amics de Verdaguer de Folgueroles, animats pel Sr. Miquel Saperas, s'incrementa en la preparació de diferents efemèrides com el centenari de la primera missa de Mn. Cinto, amb una celebració del Sr. Bisbe a l'ermita de Sant Jordi, una esbartada a la Font del Desmai i la conferència a Folgueroles del Dr. Eduard Junyent sobre «Verdaguer, sacerdot i poeta» (27 de setembre de 1970); també a Folgueroles Antoni Pladevall, en l'avinentsa del Mil·lenari d'Oliba, presenta «L'Abat Oliba, personatge Verdaguerià» (1971) i l'erecció d'un pedró a Sant Francesc-s'hi-moria, un monòlit amb unes estrofes de la poesia de Mn. Cinto (5 d'octubre de 1974).

L'any 1976, coincidint amb la festa de les Lletres Catalanes de la Nit de Santa Llúcia, la Delegació a Vic d'Òmnium Cultural, amb el suport del Sr. Joan Anglada, creà el premi Estudis Verdaguèrians, que es concedí a Ricard Torrents.

Arribem al centenari de *L'Atlàntida*, l'any 1977. Miquel S. Salariach publicà a *Ausa* «En el Centenari de *L'Atlàntida*» (vol. VIII, p. 164). El dia 6 de setembre se celebrà una Jornada Sacerdotal Verdaguèriana a la Catedral de Vic que aplegà tota la Conferència Episcopal Tarraconense. La revista *Ausa* en el seu núm. 86 (p. 194

Església de Vinyoles d'Orís restaurada.

i següents) publicà integres totes les intervencions: «Crònica d'una Jornada memorable», Pere Cases i Font; «Homilia en la Jornada Verdageriana», Emm. cardenal Narcís Jubany; «Presentació de l'Acte Literari», Ramon Masnou, bisbe de Vic; «Exaltació de la Figura de Verdager», Mn. Joan Colom; «Cloenda», Josep Pont, arquebisbe metropolità de Tarragona.

De forma paral·lela i al llarg de tot l'any el Patronat va organitzar diferents actes: el primer diumenge de maig (dia exacte del centenari), a Vinyoles d'Orís, missa de Mn. Joan Colom i conferència de Josep M. Solà Camps, «El darrer any

de la tasca de *L'Atlàntida*». En l'avinentesa del Mercat del Ram, al Temple Romà, es va fer una exposició de les diferents edicions del poema. A Sant Francesc-s'himoria, missa i parlaments del P. Oliva i el P. Basili de Rubí; i en la Festa Anual, celebrada com sempre a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, Joaquim Molas, professor de llengua i literatura, estudià de manera magistral «*L'Atlàntida* i la poesia èpica».

De nou una commemoració verdagueriana fou el centre de la Festa Anual del Patronat: la celebració del centenari de l'«Oda a Barcelona». L'acte es féu a la Sala de la Columna amb l'assistència de Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, i la conferència d'Andreu Avel·lí Artís i Tomàs, *Sempronio*, cronista oficial de la ciutat.

Amb tots aquests precedents arribem a l'any 1986, any del centenari del poema *Canigó*, que marca una inflexió important i positiva per tot l'espai verdaguerià, no sols a la plana de Vic sinó també a tot Catalunya, amb la celebració a Vic del primer Col·loqui sobre Verdaguer l'abril de 1986, organitzat per un grup entusiasta d'estudiosos que recull l'herència dels estudis verdaguerians, on havien destacat Josep M. de Casacuberta i Joan Torrent i Fàbregas. El grup aglutinat entre els estudiosos de l'Escola Universitària de Mestres d'Osona sota el guiatge de Ricard Torrents i amb la participació de la Universitat de Barcelona, en especial de la càtedra de llengua i literatura catalana del Dr. Joaquim Molas, va donar una nova i decisiva empenta als estudis verdaguerians amb la publicació dels *Anuaris Verdaguer*, la celebració de futurs col·loquis i el compromís d'editar l'obra crítica del poeta. No hi ha cap dubte que en els estudis verdaguerians cal parlar d'un abans i un després de l'any 1986. El marc l'ha completat la creació de la Societat Verdaguer, dins la Fundació Universitària Balmes, de la qual depenen els Estudis Universitaris de Vic, el gener de 1991.

El Patronat va celebrar l'efemèride del *Canigó* amb una exposició extraordinària al Museu Episcopal que pogueren visitar els assistents al Col·loqui, de la qual es fa ressò la revista *Ausa* que publica el «Catàleg», a cura d'Antoni Pladevall i Arumí (vol. XIII, p. 7), que detalla en sis vitrines el contingut de setanta-sis peces entre objectes i edicions del poema *Canigó*.

L'any 1988, de nou, la Festa Anual es dedica a un tema molt relacionat amb Verdaguer, «Les campanyes de Jaume Collell», amb la conferència de Josep Junyent i Rafart que després es publicaria a *Ausa* (vol. XII, p. 257) amb el títol «Jaume Collell i Bancells». Les campanyes patrioticoreligioses es convertirien en la monografia núm. 13 del Patronat. Presentà el llibre Josep Massot i Muntaner (vol. XIV, p. 181).

L'any següent, el 1989, s'inauguren els diorames verdaguerians a l'església de Vinyoles; el Patronat s'integra en la junta de restauració de l'ermita de Sant Jordi, des d'aquell any propietat del bisbat, i participa en la col·locació de diferents fites en la ruta verdagueriana de Folgueroles. El premi «Plana de Vic» fou concedit a Pere Farrés pel seu estudi sobre els orígens del poema «Colom» de Jacint Verdaguer. El lliurament del premi es féu a la Sala del Consistori de l'Ajuntament de Vic el dia 22 de desembre. Centrà l'acte una conferència a càrrec del Dr. Manuel Jorba, catedràtic de literatura catalana de la Universitat Autònoma, sobre el tema «Milà i Fontanals i Verdaguer».

El 25 de novembre de 1991 es constitueix el Patronat de la Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, que en la seva junta té un membre vocal designat pel Patronat d'Estudis Osonencs.

La commemoració dels 125 anys de l'Esbart de Vic fou de nou el tema de la Festa Anual de l'any 1992, amb la conferència de Ricard Torrents sobre «Verdaguer i l'Esbart de Vic» (vol. xv, p. 5). Completà la celebració una lectura de versos a la Font del Desmai organitzada pel Patronat amb la participació d'Amics de Verdaguer de Folgueroles i Amics dels Museus d'Osona. Paral·lelament, la revista *Ausa* publicà «Vint cartes de Verdaguer inèdites», per Narcís Garolera (vol. xv, p. 25); «*L'Atlàntida i Os Lusíadas*: dos poemes neoclàssics», per Anna Dodas i Noguer (vol. xv, p. 45); «Els Lemes de Verdaguer», per Maria Àngels Anglada i d'Abadal (vol. xv, p. 63); «*Canigó* de Verdaguer, o “jauran com flors i espines que deixa el temps dallades en son camp”», per Josep Casadesús i Calvó (vol. xv, p. 67). Més endavant, Joan Bada i Elies publica «A l'entorn de *Manuscrits Verdaguerians de revelacions, exorcismes i visions*, de Josep Junyent i Rafart» (vol. xvi, p. 41); Narcís Garolera, «Neoclassicisme i romanticisme en la poesia juvenil de Verdaguer: quatre composicions inèdites» (vol. xvi, p. 49), i Maria-Mercè Miró «De Jacint Verdaguer a Jaume Balmes (Dues poesies de *La veu del Montserrat*)» (vol. xvi, p. 349).

La Festa Anual de l'any 1995 retorna al tema verdaguerià. Es fa record del 150è aniversari del naixement de Jacint Verdaguer; al Temple Romà s'interpretà l'obra de Manuel Gausa i Josep M. Martínez *Una lliçó, Verdaguer*, i en la festa, que se celebrà a Folgueroles, Narcís Garolera pronuncià la conferència sobre «Les poesies juvenils inèdites de Jacint Verdaguer» tema que després es convertiria en el volum 17-18 de la col·lecció «Osona a la Butxaca». La presentació del llibre al Temple Romà per Albert Rosich fou l'origen del treball publicat a *Ausa* «Les arrels literàries de Verdaguer» (vol. xvii, p. 39). Joaquim Coll i Amargós publicà «Narcís Verdaguer i Callís davant el drama de mossèn Cinto» (vol. xvii, p. 137), i de nou Narcís Garolera «Sis poemes primerencs de Jacint Verdaguer» (vol. xvii, p. 155). Completant tota aquesta nova florida verdagueriana el Patronat publica *Jacint Verdaguer i la Plana de Vic. Antologia*, volum 20-21 de la col·lecció «Osona a la Butxaca», a cura de Maria-Mercè Miró, de la qual es realitzà una segona edició amb un epíleg de Maria Àngels Anglada.

Cal remarcar que totes les actuacions verdaguerianes del Patronat, que com es pot veure han estat nombroses, han estat presidides per una convicció de deute amb el poeta sense reivindicar en cap moment una exclusivitat, ans el contrari. La Font del Desmai i l'església de Vinyoles en són un exemple, ha buscat la col·laboració i l'ajuda dels responsables del lloc, com l'Ajuntament de Folgueroles i el Patronat Verdaguerià de Vinyoles, que han sigut imprescindibles per a la seva difusió i manteniment.

Sortosament, avui, en la commemoració del centenari de la mort del poeta, podem esmentar diferents organitzacions que, continuant la trajectòria d'aquests darrers anys, donen al tema verdaguerià el relleu que es mereix. Cal citar-ne algunes de ja esmentades, com Amics de Verdaguer de Folgueroles, la Casa Museu del poeta, els ajuntaments de Vic i Folgueroles i la Societat Verdaguer, a la qual cal reconèixer una aportació dinamitzadora dels estudis verdaguerians aquests darrers anys, que amb preferència es concreta en els Anuaris, els

Col·loquis i l'Edició Crítica de l'obra del poeta; i encara podem afegir-hi la Universitat de Vic, l'Ajuntament de Barcelona, la Biblioteca de Catalunya i la Generalitat de Catalunya.

El Patronat, fidel a la seva línia, ha estat present en aquest centenari amb actes que sovint s'engrandeixen pels seus valors simbòlics, com la plantada d'arbres a la Font del Desmai, la presentació al Temple Romà i a l'església de Vinyoles de l'espectacle poeticomusical «La pomerola», la reedició dels llibres ja esmentats sobre Verdaguer en la col·lecció «Osona a la Butxaca» (*Verdaguer i la Plana de Vic*, a cura de Maria Mercè Miró (3^a ed.) i *Poesies Juvenils inèdites de Jacint Verdaguer*, a cura de Narcís Garolera (2^a ed.), la visita a masies del Collsacabra de la ruta verdagueriana i l'edició d'un CD de cançons amb textos de Verdaguer.

Amb aquestes i altres actuacions, que encara es poden programar, el Patronat d'Estudis Osonencs manté com un referent prioritari la figura entranyable de Jacint Verdaguer i Santaló, fidel a una tradició de la qual la institució se sent continuadora i que al seu dia iniciaren el Círcol Literari de Vic, la Societat Arqueològica, Catalunya Vella i el Centre Excursionista de Vic. Una fidelitat que exerceix tant en l'organització i la participació en diferents actes, com en les seves publicacions.